

een verzadiging van de radiomarkt tot dusver niet heeft plaats gevonden en dat er geen enkele aanleiding is om deze, (gegeven de continuïteit van elk massaverschijnsel) voor de naaste toekomst te vreezen. Een ieder, die verband legt tusschen deze kromme en die van het koersbeloop der Philips aandelen resp. het aantal arbeiders te Eindhoven bezondigt zich aan soortgelijke statistiek, als die welke correlatiecoëfficiënten berekent tusschen de lengte van den kapitein en de snelheid van het schip.

Voor het overige stel ik er prijs op aan te teekenen, dat mijn artikel volstrekt niet geschreven werd „met het oog op” het Philips-bedrijf. Het vraagstuk van de marktvergroting en het al dan niet optreden van regressie, speelt een groote rol in de literatuur over het conjunctuurvraagstuk.

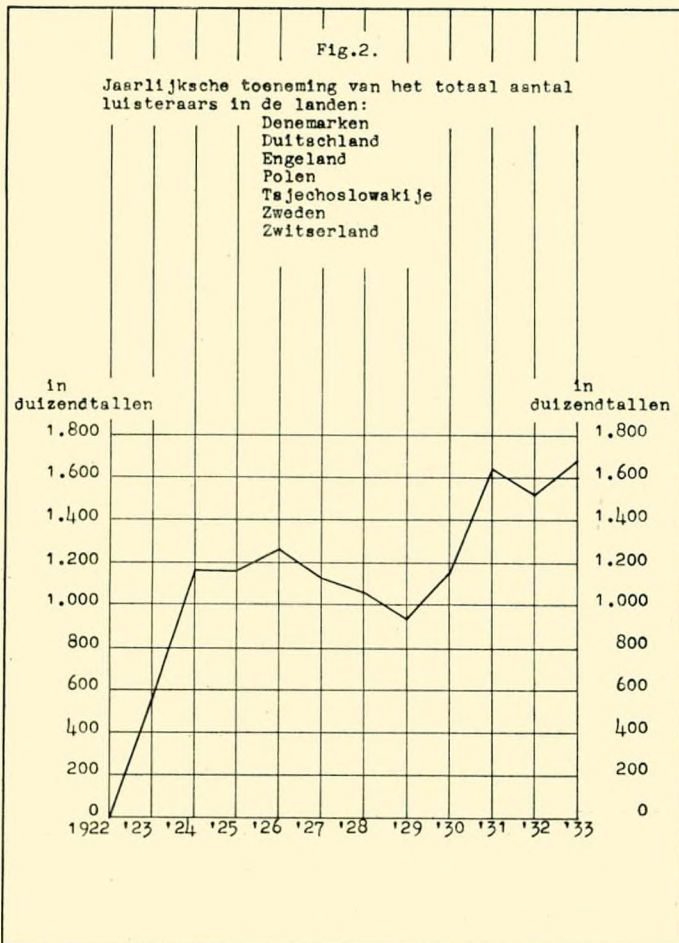
Er is een opvatting, zooals die van Prescott (zie o.a. W. C. Mitchell, Business Cycles, pg. 224) die meent, dat een geleidelijk stijgende en tenslotte naar een horizontale asymptoot tenderende kromme het normale type voorstelt.

Er is een andere, ietwat mystiek-natuurphilosophisch georiënteerde, strooming, welke meent, dat onder alle omstandigheden na verloop van tijd een zekere regressie moet optreden (zie o.a. Dr. Ir. L. Hamburger in „De Ingenieur” van 28.4.33).

Het leek mij nuttig aan te toonen, dat beide opvattingen zich zeer goed laten vereenigen onder één gezichtspunt: het is de verhouding van levensduur van het artikel tot virtueelen verzadigingsduur, welke bepaalt of regressie al dan niet optreedt.

En hiermede is tegelijkertijd een praktische methode gegeven, welke het voor alle industrietakken, die daarvoor in aanmerking komen, mogelijk maakt, zich in de periode van marktverruiming er voortdurend over te oriënteren of, en zoo ja in welke mate, het gevaar voor regressie aanwezig is.

J. GOUDRIAAN

BESLECHTE GESCHILLEN

Red. Prof. Mr. CHR. ZEVENBERGEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Cessie van toekomstige vorderingen

Cessie is overdracht van vorderingen op naam. Zij geschiedt volgens art. 668 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek „door middel van eene authentieke of onderhandsche akte, waarbij de rechten op die voorwerpen aan een ander worden overgedragen”. In dit artikel wordt de vordering op naam, die het object der cessie uitmaakt, beschouwd als een voorwerp, een zaak, en wel, gelijk uit andere wetsbepalingen o.a. uit art. 559 van het Burgerlijk Wetboek blijkt, als een onlichamelijke zaak. In dezen gedachtengang is de cessie dus zooveel als de eigendomsoverdracht eener onlichamelijke zaak. Consequent dit beginsel toepassend regelt onze wet de cessie in de afdeling, die handelt over de wijzen van eigendomsverkrjiging en wel terstond na de levering van roerende lichamelijke zaken (art. 667 Burg. Wetb.) en vóór de levering van onroerende lichamelijke zaken (art. 671 Burg. Wetb.).

* * *

Intusschen kan moeilijk worden volgehouden, dat deze regeling onzer wet vanzelfsprekend is. De cessie toch heeft tengevolge, dat de vordering van den een op een ander overgaat; zij bewerkt m.a.w., dat de oorspronkelijke schuldeischer wordt vervangen door een nieuwen. Hare werking ligt dus niet uitsluitend op zakenrechtelijk terrein, doch tevens op dat van het verbintenissenrecht. Onze wet laat den nadruk vallen op den

zakenrechtelijken kant der cessie. Daarentegen stellen b.v. de Duitse en de Zwitserse wet de verbintenissenrechtelijke werking der cessie, de schuldeischersvervangings, op den voorgrond en regelen haar dienovereenkomstig in het verbintenissenrecht (art. 398 vlg. Deutsches Burg. Ges. Buch en art. 164 vlg. Schweizerisches Obligationenrecht).

* * *

Dit tweeledig karakter der cessie mag niet uit het oog worden verloren. Wie, den nadruk leggend op de cessie als schuldeischersvervangings, meent dat haar een plaats moet worden ingeruimd in het verbintenissenrecht, dient daarnaast toch wel te bedenken, dat de cessie als overeenkomst van geheel anderen aard is dan de overeenkomsten, welke door het verbintenissenrecht worden geregeld, de z.g. obligatoire of verbintenscheppende overeenkomsten. Hij hoede er zich voor, om de algemeene voorschriften voor obligatoire overeenkomsten zonder meer op de cessie toe te passen.

Omgekeerd echter is het hem, die de zakenrechtelijke zijde der cessie op den voorgrond wenscht te stellen, niet geoorloofd om de regeling der eigendomsoverdracht van lichamelijke zaken daarop onbeperkt toe te passen. Ware dit toegelaten, de vraag of cessie van toekomstige vorderingen mogelijk is, zou naar ons recht niet voor betwisting vatbaar zijn. De redeneering ware dan eenvoudig deze: eigendomsoverdracht van toekomstige lichamelijke zaken is niet mogelijk. De cessie als eigendomsoverdracht van toekomstige onlichamelijke zaken (vorderingen) is aan dezelfde regels onderworpen en dus geldt voor haar hetzelfde.

* * *

Men is het er echter tegenwoordig over eens, dat, hoezeer ook de wet de vorderingen op naam als „zaken” beschouwt, het niet aangaat al hetgeen ten aanzien der (lichamelijke) zaken is bepaald, op vorderingen toe te passen. Neem b.v. het pandrecht op vorderingen op naam, omtrent de wijze van totstandkoming waarvan art. 1199 van het Burgerlijk Wetboek een regeling geeft, maar welke gevolgen ongeregeld zijn gelaten. Mag de pandcrediteur, ingeval de pandgever zijn verplichtingen niet na komt, de hem verpande vordering gaan innen? Of moet hij haar verkoopen? Consequente toepassing der voor verpanding van lichamelijke zaken geschreven bepalingen dwingt tot een antwoord in laatstgenoemden zin. Een consequentie, waardoor de pandcrediteur dikwijls in hooge mate zal worden benadeeld, en welke dan ook bijna algemeen wordt veroordeeld.

Hetzelfde geldt ook hier. Verwerpelijk achten wij de redeneering: eigendomsoverdracht van toekomstige lichamelijke zaken is niet bestaanbaar, dus is ook cessie van toekomstige vorderingen niet toegelaten. Daarmee is echter niet gezegd, dat de eisch van het bepaald zijn op het moment der overdracht, die voor lichamelijke zaken wordt gesteld, voor vorderingen zou moeten vervallen. Integendeel, naar onze meening moet daaraan ook voor vorderingen wel degelijk worden vastgehouden. Echter baseeren wij dezen eisch op den aard zelve der cessie en niet op een redeneering per analogiam uit hetgeen voor lichamelijke zaken is voorgeschreven.

* * *

Hierboven wezen wij er op, dat de cessie is een overeenkomst, maar dat zij als zoodanig een geheel ander karakter vertoont dan de obligatoire of verbintenscheppende overeenkomst. Cessie is n.l. *overdracht* van een vordering en als zoodanig moet zij wel worden onderscheiden van de koopovereenkomst, die daaraan normaliter ten grondslag ligt. Wie een vordering

verkoopt, is verplicht tot overdracht, tot cessie daarvan aan den koper. En omgekeerd heeft de koper tegenover de verkoper een recht op overdracht der vordering. Koop en verkoop van een vordering is dus een zuiver obligatoire overeenkomst, zij schept een *verbintenis* tot cessie tusschen koper en verkoper. Hare regeling hoort thuis in het verbintenissenrecht. Men vindt haar in ons Burgerlijk Wetboek in de art. 1569 vlg.. De cessie zelve is daarentegen een *zakelijke* overeenkomst: een overeenkomst, *waarbij* de verkochte vordering wordt overgedragen.

Gaan wij thans over tot bespreking van de vraag, hoe onze rechtspraak oordeelt over de mogelijkheid van cessie van toekomstige vorderingen.

* * *

In onze jurisprudentie is te dezen aanzien geen vaste lijn te ontdekken. Wel mag worden gezegd, dat gewoonlijk de cessie ener toekomstige vordering, zonder eenige beperking, niet geldig wordt geacht. Men pleegt haar slechts toe te laten, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Duidelijk komt deze opvatting tot uitdrukking in een vonnis der Rechtbank te Utrecht van 28 Januari 1925, opgenomen in het *Weekblad van het Recht*, nr 12166 en in de *Nederlandsche Jurisprudentie* 1926, bl. 340. A had aan B geedeerd „zijn loon, hetwelk hij „toen of later in zijn dienstbetrekking van zijn tegenwoordigen „patroon genoot, alsmede alle gelden, onverschillig onder welke „benaming, vorm of hoedanigheid, die hij van derden toen of „later zoude hebben ontvangen.” De Rechtbank achtte de cessie geldig ten aanzien der loonvorderingen. Daarentegen beschouwde zij haar als ongeldig met betrekking tot de hierboven genoemde gelden op grond van de overweging: „dat een cessie „van al hetgeen de cedent nu of later van wien ook en ter zake „van wat ook mocht hebben te vorderen, geen levering kan ten- „gevolge hebben”;

„dat toch voor levering van een zaak vereischt is, dat die „zaak bepaald zij, en dus voor levering van een vordering, „dat die vordering ten aanzien van den persoon van den schul- „denaar, en van de oorzaak van de schuld zij omschreven, „hetgeen hier niet het geval is.”

Ook de rechtbank te Maastricht¹⁾ achtte cessie van toekomstige vorderingen slechts geldig, indien deze „met voldoende nauwkeurigheid” waren aangeduid. En de Rechtbank te Roermond²⁾ overwoog in een geval, waarin iemand geedeerd had „alle vorderingen, die hij op verschillende afnemers en andere „schuldenaren had of zou verkrijgen wegens aan die personen „toegezonden rekeningen tengevolge van gedane leveranties of „uit welken hoofde ook”:

„dat weliswaar cessie van toekomstige vorderingen door de „wet is toegelaten, maar dan toch hiervoor vereischt is, dat „in de cessie-akte deze bepaaldelijk moeten zijn aangeduid en „dat, wil een vordering bepaald zijn, de aanduiding behoort „te geschieden ten aanzien van hare oorzaak en van den schul- „denaar;

„dat in de betreffende akte is vermeld, dat overgedragen „worden alle vorderingen, die X op zijn verschillende afnemers „en andere schuldenaren heeft of zal verkrijgen wegens aan die „personen toegezonden rekeningen en waartegen wissels zijn „getrokken;

„dat deze overdracht in haar zoo algemeen mogelijk gestelde „redactie geen enkele aanduiding inhoudt noch van de oorzaak „der vorderingen, noch van de schuldenaren, zoodat deze akte

¹⁾ 22 Jan. 1931, *Weekblad van het Recht*, nr 12388, *Nederlandsche Jurisprudentie* 1931, bl. 842.

²⁾ 9 Juli 1931, *Weekblad van het Recht*, nr 12390, *Nederlandsche Jurisprudentie* 1931, bl. 1513.

„voor wat betreft overdracht van de vordering in kwestie niet „aan de wettelijke vereischten voldoet en mitsdien door deze akte niet rechtsgeldig aan eiseheres is geëedeerd”.

Men ziet het — een onbepaalde cessie van toekomstige vorderingen wordt ongeldig geacht. Geëischt wordt in het bijzonder, dat de vordering op het moment der overdracht bepaald is.

* * *

Daarentegen werd een zeer ruime opvatting aangaande de mogelijkheid van cessie van toekomstige vorderingen gehuldigd door het Hof Amsterdam in zijn arrest van 30 Maart 1933¹⁾, hetwelk is opgenomen in het *Weekblad van het Recht*, nr 12617 en in de *Nederlandsche Jurisprudentie* 1933, bl. 1250. Het geval, dat het Hof te beslissen kreeg was als volgt. Een Bank had aan haar client een crediet verleend tot een bedrag van ten hoogste 75 % der uit de door hem gesloten huurkoopovereenkomsten voortvloeiende vorderingen. Daartegenover cedeerde de client aan de Bank alle te zijnen name aangegane contracten. Na het totstandkomen der cessie sloot de client een huurkoopovereenkomst met X. Inmiddels was de client gefailleerd, en de curator verlangde nu van de Bank teruggave van hetgeen zij van den huurkoop X hadden ontvangen. De Bank weigerde daaraan te voldoen, met een beroep op de aan haar gedane cessie. De curator sprak haar toen te dier zake in rechte aan.

Het Hof wees de vordering af, op grond van de volgende overwegingen: „dat levering van eene zaak vereischt het bestaan „daarvan, wanneer zij geschiedt door bezitsoverdracht, vermits „van de uitoefening van feitelijke heerschappij over eene zaak „slechts sprake kan zijn, wanneer die zaak bestaat; •

„dat echter niet is in te zien, waarom dit vereichte ook zou „moeten worden gesteld waar levering geschiedt door eene „overeenkomst;

„dat immers eene overeenkomst ook toekomstige zaken tot „onderwerp kan hebben en er geen grond bestaat, om dien „regel niet van toepassing te achten op zakelijke overeenkomsten, zooals de overeenkomst van overdracht eener schuld- „vordering.”

* * *

Het Hof volgde dus de, hierboven als juist erkende, redeneering, dat hetgeen voor levering van lichamelijke zaken geldt niet zonder meer op overdracht van onlichamelijke zaken, op cessie, mag worden toegepast. Inzoverre gaan wij met het Hof geheel accoord. Maar naar onze meening volgt daaruit nog niet, dat nu voor de cessie de eisch van het bestaan der vordering op het moment van het totstandkomen der akte moet worden prijsgegeven. Een bepaling, waaruit dit zou mogen worden afgeleid, is in onze wet niet te vinden. Weliswaar zegt art. 1370 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek, dat toekomstige zaken het onderwerp eener overeenkomst kunnen uitmaken. Maar dit voorschrift — waarop het Hof zich blijkbaar beroepen wilde — is kennelijk geschreven voor de obligatoire overeenkomst en het gaat niet aan om het zonder meer op de zakelijke overeenkomst toepasselijk te verklaren. Wij herhalen hetgeen we in het begin van dit artikel schreven: evenmin als het geoorloofd is de bepalingen voor levering van lichamelijke zaken zonder meer op cessie toe te passen, evenmin is dit toegelaten ten aanzien van de voorschriften omtrent de obligatoire overeenkomst. Tegen beide verzet zich het tweeledig karakter der cessie.

* * *

¹⁾ Verg. ook Hof Amsterdam 21 Nov. 1919. *Weekblad van het Recht*, nr 10526, *Nederlandsche Jurisprudentie* 1920, bl. 302.

Er blijft o.i. niets anders over dan uit den eigen aard der cessie vast te stellen of en in hoeverre zij toekomstige vorderingen tot voorwerp kan hebben. De cessie als overdracht van een vordering veronderstelt o.i. dat die vordering bepaald is op het oogenblik der overdracht. Het gaat hier niet, gelijk terecht is opgemerkt „om een prestatie, die later nog kan worden gepreciseerd, maar om een rechtsovergang welke terstond intreedt”¹⁾. Vast moet derhalve staan wat overgedragen wordt, m.a.w. in de akte van cessie moeten worden aangegeven de schuldenaar tegen wien de geëedeerde vordering kan worden uitgeoefend zoowel als de rechtsverhouding, waaruit die vordering voortvloeit of zal voortvloeien²⁾. Volgens deze opvatting zal dus een cessie van al hetgeen iemand te vorderen heeft of nog te vorderen zal krijgen uit een bestaande arbeidsovereenkomst, als geldig moeten worden erkend, omdat de rechtsverhouding, waaruit die vorderingen zijn ontstaan of nog kunnen ontstaan reeds bestaat en die vorderingen daardoor voldoende worden bepaald.

Op dit standpunt stelde zich ook de Hooge Raad in zijn arrest van 29 December 1933, opgenomen in het *Weekblad van het Recht*, nr 12732, de *Nederlandsche Jurisprudentie* 1934, bl. 343 en *Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie*, nr 3343. De Hooge Raad vernietigde daarbij het bovengenoemde arrest van het Hof Amsterdam op de navolgende overwegingen, met de aanhaling waarvan wij dit artikel zullen beëindigen:

„dat overdracht eener schuldvordering op naam is het doen „overgaan van den eigendom dier vordering van den oorspronkelijken op den nieuwen schuldeischer, welke overgang krachtens art. 668, alinea 1 van het Burgerlijk Wetboek tot stand „komt door en bij het aangaan der akte van overdracht;

„dat die eigendomsovergang slechts denkbaar en dus reehtens „slechts mogelijk is, indien de vordering bij het aangaan der „akte van overdracht reeds bestaat;

„dat nu wel kan worden aangenomen, dat een vordering in „den zin der in aanmerking komende wetsbepalingen bestaat, „indien zij haar onmiddellijken grondslag vindt in een rechtsverhouding, waarin hij die de vordering overdraagt, dan reeds „tot den schuldenaar staat, doch dit zich blijkens het bovenstaand ten deze niet voordoet;

„dat het Hof tevergeefs een beroep heeft gedaan op het 1ste „lid van art. 1370 van het Burgerlijk Wetboek, daar die „bepaling slechts de strekking heeft overeenkomsten omtrent „toekomstige zaken in het algemeen te veroorloven, doch niet „kan mogelijk maken wat op anderen grond door den aard der „rechtshandeling is uitgesloten.”

CHR. ZEVENBERGEN

¹⁾ Aldus *Star Busmann* in het *Weekblad van het Recht*, nr 12732.
²⁾ *Star Busmann, t.a.p.*, nr 12732; *Meyers, Weekblad voor het Privaatrecht, Notarisambt en Registratie*, nr 2619.

BELASTINGVRAAGSTUKKEN

Red. P. K. NIEKERK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Waardewijziging van bedrijfsmiddelen

Ditmaal willen wij nagaan, wat de meening is van den Hoogen Raad t.a.v. waardewijzigingen van bedrijfsmiddelen, zonder dat dus van verkoop sprake is. Moet realisatie als voorwaarde gesteld worden of kan het niet gerealiseerde bedrijfsmiddel eveneens invloed uitoefenen op de zuivere opbrengst